

IRENA SANTOR (Z DOMU WIŚNIEWSKA)

urodziła się 9 grudnia 1934 roku w Papowie Biskupim na Pomorzu. Swoją karierę zawodową rozpoczęła w 1951 roku w Państwowym Zespole Ludowym Pieśni i Tańca "Mazowsze", gdzie znalazła się z polecenia dyrektora Opery Poznańskiej Zdzisława Górzyńskiego. Z czasów mazowszańskich pochodzi Jej pierwszy wielki przebój "Ej, przeleciał ptaszek". Tam też zmieniła nazwisko, wychodząc za mąż za Stanisława Santora, skrzypka Orkiestry Polskiego Radia pod dyrekcją Stefana Rachonia.

Po opuszczeniu "Mazowsza", w 1959 roku dokonała pierwszych nagrań i zadebiutowała jako solistka na estradzie. Twórcami Jej pierwszych sukcesów zawodowych byli Stefan Rachon i Władysław Szpilman, a nauczycielami Barbara Fijewska (aktorka), Wiktor Milewski (akompaniator) i Wanda Wermińska (śpiewaczka operowa). Nie do przecenienia był kontakt, w czasach mazowszańskich, z Tadeuszem Sygietyńskim, który był Jej najważniejszym nauczycielem i przewodnikiem.

Pierwsze wielkie sukcesy to udział w festiwalu sopockim w 1961 roku i zdobyte tam nagrody dla piosenek "Embarras" i "Walczyk na cztery ręce" oraz nagroda za interpretację tych piosenek. Potwierdzeniem Jej sztuki estradowego było wykonanie w 1966 roku, na festiwalach w Opolu (I nagroda) i w Sopocie (III nagroda) piosenki "Powrócisz tu".

Kolejne lata to nieprzerwane pasmo sukcesów, wiele występów, nagrań radiowych, płytowych i telewizyjnych. Próbowwała swoich sił w kabarecie (U Kierdziołka, Wagabunda), w teatrze (Ateneum, Syrena), w teatrze TV ("Loterya" do muzyki S. Moniuszki), w filmie ("Przygoda z piosenką"). Zrealizowała wiele recitali telewizyjnych i programów radiowych. Jest współautorką cyklu "Irena Santor w Muzycznej Jedynce", w którym zaprezentowała 46 interesujących felietonów dotyczących wydarzeń muzycznych i przedstawiających sylwetki twórców kultury (1994-1998).

Oprócz nagrań piosenek estradowych, Irena Santor może się poszczycić nagraniem wielu innych utworów i płyt, które potwierdzały Jej umiejętności i wszechstronność ("Przeboje pana Stanisława"- pieśni Moniuszki, "Baśnie Andersena w piosence" - piosenki dla dzieci, "Malowanki polskie" - cykl utworów L. Kaszyckiego i J. Zalewskiego, cykl piosenek dla dzieci W. Rudzińskiego i S. Karaszewskiego).

W 1991 roku artystka postanowiła zakończyć swoją karierę zawodową związaną z występami na estradzie. Zdecydowała zająć się pracą charytatywną i społeczną, sporadycznie tylko występując w różnych przedsięwzięciach z tym związanych. Zapewniła jednak publiczność, że jeżeli tylko będzie taka możliwość, to nagra jeszcze jakieś płyty, wystąpi w radiu lub telewizji. Oddała się pracy społecznej na rzecz Stowarzyszenia Polskich Artystów i Wykonawców Muzyki Rozrywkowej, którego od 1994 roku, przez prawie 10 lat, była przewodniczącą.

Choroba, która dotknęła Irenę Santor i szczęśliwe wyjście z niej, w 2000 roku, były bodźcem do wzięcia udziału w akcjach promujących profilaktyczne badania mammograficzne i cytologiczne. Artystka zaangażowała się także w prace Polskiej Unii Onkologii. Ważną częścią działalności społecznej i charytatywnej stała się współpraca z fundacjami Jolanty Kwaśniewskiej "Porozumienie bez barier" i Anny Dymnej "Mimo wszystko". Od 2005 roku Irena Santor jest opiekunem artystycznym Festiwalu Piosenki Zaczarowanej im. Marka Grechuty. Zgodnie z obietnicą nagrała 2 nowe płyty, "Santor Cafe" i "Jeszcze". Płyta "Jeszcze" to efekt współpracy z Romualdem Lipko.

W 2009 roku, ku radości publiczności, która nigdy nie pogodziła się z odejściem artystki z estrady, Irena Santor wznowiła swoje koncerty, występując od czasu do czasu w różnych miastach Polski. Rok 2009 zakończyła wielkim urodzinowo- jubileuszowym koncertem, w Sali Kongresowej, wieńczącym 50 lat Jej pracy artystycznej.

Irena Santor jest laureatką wielu nagród, wyróżnień i odznaczeń. Do najważniejszych należą:

- ☒ Nagroda Miasta Stołecznego Warszawy (1970, 1999),
- ☒ Złota Honorowa Odznaka Legionu Kanadyjskiego,
- ☒ Srebrny Krzyż Zasługi (1974),
- ☒ Złoty Krzyż Zasługi (1976),
- ☒ Krzyż Komandorski z Gwiazdą Orderu Odrodzenia Polski (1985),
- ☒ Zasłużona dla Kultury Narodowej (1989),
- ☒ Viktor 1992,
- ☒ Prometeusz 1994,
- ☒ Krzyż Komandorski Orderu Odrodzenia Polski (1998),
- ☒ Bursztynowy Słowik za całokształt twórczości (2002)
- ☒ Złoty Fryderyk (2007),
- ☒ Złoty Medal zasłużony Kulturze Gloria Artis (2007),
- ☒ Order Uśmiechu (2008),
- ☒ Artysta Bez Granic (2009),
- ☒ wiele nagród festiwalowych, zwycięstwa w plebiscytach radiowych,
- ☒ telewizyjnych, prasowych, Złote Płyty.

opracowanie: Lidia Biela